

„Nechte mě chvíli... já si to rozmyslím.“

Feuersteinovo instrumentální obohacování (Feuerstein's Instrumental Enrichment)

Základní charakteristika:

- 14 instrumentů ve standardním programu pro populaci od 8 let
- 11 instrumentů v programu Basic pro děti od 3 do 8 let nebo pro lidi s mentálním postižením
- Instrumenty slouží k rozvoji kognitivních funkcí
- Obsah instrumentů se nevztahuje k žádnému školnímu předmětu
- Práce s instrumenty vyžaduje lidské zprostředkování
- Instrumentální obohacování je systematicky vystavěno

Hlavní cíl Instrumentálního obohacování:

- **“...rozšiřovat kapacitu lidského organismu stávat se modifikovatelným prostřednictvím přímého vystavení podnětům a zážitkům z okolního prostředí, které člověku poskytují životní události, formální i neformální učební příležitosti.“** (Feuerstein et al 1980)
- vedení jedince ke kvalitnějšímu a samostatnějšímu učení a k co možná největší nezávislosti

Vedlejší cíle Instrumentálního obohacování:

1. Náprava deficitních kognitivních funkcí

Deficity kognitivních funkcí jsou důsledkem nedostačující zkušenosti zprostředkovaného učení. Je třeba, aby se jedinec naučil systematicky získávat informace, aby dokázal potlačit impulzivní tendence, pracoval pečlivěji a vytrvaleji, vnímal problémové situace a dokázal je definovat, naučil se vnímat vztahy mezi předměty a jevy, aby se zdokonalil v porovnávání, formulování hypotéz, plánování, ověřování správnosti řešení před jeho realizací, hledání důkazů pro zdůvodnění vlastní odpovědi atd.

2. Osvojení si základních představ, názvů a operací

Dalším úkolem programu je vybavit žáky nezbytnými verbálními nástroji a myšlenkovými postupy pro shromažďování a zpracování informací a správné vyjádření závěrů.

3. Vytváření vnitřní motivace prostřednictvím utváření zvyků

Vnitřní motivace znamená, že žák nepotřebuje ocenění, pokyny, instrukce ani jiné vnější zdroje motivace, aby začal přemýšlet a řešit úkoly.

4. Vytváření motivace uvnitř úkolů

Pomocí Instrumentálního obohacování získává žák vnitřní odměnu, protože zjišťuje, že dokáže vyřešit problém i bez pomoci druhých. Zážitek z určité aktivity nebo činnosti generuje zájem, radost a důvod pro řešení dalšího úkolu.

5. Vytváření vhledu a hloubavého myšlení

Žáci si začnou klást otázky typu: Jak to spolu souvisí?, Jak je to možné? Hledají význam procesů, které úspěšně použili při řešení určitého úkolu, a promýšlí situace z běžného života, kde by mohlo být možné tyto procesy také použít (hovoříme o „přemostění“).

6. Rozvoj aktivního učení

Dalším z cílů programu je změnit způsob pohledu jedince na sebe sama. Je důležité změnit úvahy o nedostatečnosti, pasivitě a neschopnosti, je třeba podnítit jedince k větší aktivitě, aby se oprostil od představy, že ostatní jsou schopnější, a proto u nich vyhledává pomoc. Člověk by se měl naučit důvěřovat svým schopnostem získávat a zpracovávat informace vhodným a žádoucím způsobem, je ho třeba vést k tomu, aby si dokázal položit otázku Kde bych mohl/a najít tuto informaci? A poté hledat odpověď.

Dělení instrumentů standardní řady:

■ FIE I

- **Uspořádání bodů, Orientace v prostoru I, Porovnávání, Analytické vnímání, Ilustrace, Kategorizace**

■ FIE II

- **Početní řady, Rodinné vztahy, Vztahy v čase, Instrukce**

■ FIE III

- **Orientace v prostoru II, Tranzitivní relace, Sylogismy, Vzory ze šablon**

Feuerstein R. et al (2006). *Creating and Enhancing Cognitive Modifiability*. Jerusalem: ICELP.

Kozulin, A. (2010). *Introduction to IE* (presentation).